

До 300-річчя від дня народження Г.С.Сковороди

**«ЄВРОПУ ЄДНАЄ ЗДОРОВЕ МАЙБУТНЄ»
крос-форум
в межах програми Президента України
«ЗДОРОВА Україна»**

Збірник наукових праць

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

ЄВРОПУ ЄДНАЄ ЗДОРОВЕ МАЙБУТНЄ

Збірник наукових праць

Харків 2022

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Бойчук Юрій Дмитрович**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Заступник головного редактора – **Бережна Світлана Вікторівна**, доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Відповідальний секретар – **Галій Алла Іванівна** – кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Члени редакційної колегії:

Бондар Віталій Іванович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, заслужений працівник освіти України, професор кафедри спеціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Бацилєва Ольга Валеріївна - доктор психологічних наук, професор, професор кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Гончаренко Марія Степанівна – доктор біологічних наук, професор, професор кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Дрожик Людмила Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Казачінер Олена Семенівна - доктор педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Коваленко Вікторія Євгенівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Луценко Олена Володимирівна, кандидат медичних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Микитюк Сергій Олександрович – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету природничої, спеціальної і здоров'язбережувальної освіти Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Науменко Наталія Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Перетяга Людмила Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Сінопальнікова Наталія Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Щербак Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'я людини, реабілітології і спеціальної психології, Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Рекомендовано редакційно-видавничим відділом

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, протокол № 8 від 15.12.21 р.

«Європу єднає здорове майбутнє» крос-форум в межах програми Президента України «Здорова Україна» / збірник наукових праць / за загальною редакцією проф. Бойчука Ю. Д. – Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. – 220 с.

Збірник містить наукові праці, які присвячені висвітленню проблеми здоров'я та здоров'язбереження студентської молоді, організації процесу формування здорового способу життя в сучасних закладах вищої освіти. Розглянуто широке коло теоретичних та практичних питань, які характеризують процеси формування механізмів здоров'я на різних рівнях здоров'язбереження.

Також частина праць присвячена проблемі формування порушень психофізичного розвитку та комплексного психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами в закладах спеціальної освіти.

ЗМІСТ

ПРОБЛЕМИ ЗДОРОВ'Я ТА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Бережна Т.І. Готовність учителів до впровадження здоров'язбережувальних технологій у реалізації концепції «нова української школа»	10
Бойчук Ю.Д., Науменко Н.В. Технологічні аспекти формування духовного здоров'я студентської молоді	18
Борзик О. Б., Дехтярьова О.О. Застосування здоров'язберігаючих технологій в освітньому процесі педагогічних ЗВО	20
Вознюк О.В. Психологія здоров'я	25
Волошанська С.Я., Гойванович Н.К., Філь В.М. Співробітництво з фахівцями Польщі та Бельгії з підготовки вчителів і медсестер	36
Галій А. І. Актуальні питання методики викладання дисципліни «Основи здоров'я» в загальноосвітній школі	39
Гончаренко М.С. Освіта нового століття: тенденції та перспективи	43
Гуров А.Ф. Визначення стійкості до стресів у здобувачів вищої освіти.....	50
Деменко А.В. Поняття про здоров'язбережувальні технології, їх основні завдання	51
Дрозик Л.В., Щербак І.М. Шляхи створення здоров'язбережувального освітнього середовища в закладах вищої освіти	52
Зеленов Є.А. Планетарне виховання студентської молоді в сучасних умовах	54
Козлов А.В., Науменко Н.В., Гогіна Т.І. Формування професійного здоров'я майбутніх педагогів засобами фізичного виховання	59
Кос М.В. Імітаційне моделювання як засіб психологічної підготовки майбутніх офіцерів тактичного рівня у вищих військових навчальних закладах	62
Кос О. І. Педагогічні умови формування когнітивного (інтелектуального) компоненту гуманістичних цінностей студентів-волонтерів засобами лікарняної анімації	64
Крат Є. С. Використання серед здобувачів середньої освіти тренінгів на уроках основ здоров'я та біології	66
Лобанова А.С. Самоменеджмент як сучасна технологія організації й регуляції способу життя студентства	67
Лугова М.С. Дитинство без наркотиків, субкультурний підхід до питання наркозалежності	71
Мірошниченко В.І., Ніжевська Т. В. Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до здоров'язбережувальної роботи на основі рухової активності з використанням активних методів навчання	74

- Молекулярна біологія та генетика людини;
- Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень;
- Здоров'язбережувальні педагогічні технології;
- Загальна теорія здоров'я;
- Основи раціонального харчування;
- Соціальне та духовне здоров'я;
- Безперервна пропедевтична педагогічна практика у загальноосвітніх закладах середньої освіти;
- Педагогічна практика у закладах загальної та середньої освіти.

Під час викладання всіх освітніх компонентів даної освітньої програми викладач обирає методи та технології викладання та навчання, які сприяють формуванню компетентного, творчого фахівця, здатного до професійної діяльності в умовах Нової української школи, а саме: активні (*неімітаційні* - проблемна лекція, лекція прес-конференція, евристична бесіда, проблемні семінари, конкурси, олімпіади, презентації, проекти; *імітаційні* - ігрові: ділова гра, рольова гра, дидактична гра, педагогічні ситуації, неігрові: кейс-метод, тренінг) та інтерактивні (методи кооперативного, колективно-групового, ситуативного навчання, опрацювання дискусійних питань) методи навчання; технології навчання: технологія критичного мислення, тренінгова технологія, інтерактивні технології навчання.

Література

1. Шаповалова Т.Г. Методика навчання валеології, основ здоров'я та безпеки життєдіяльності в початковій школі : навч. -метод. посіб. / Т.Г. Шаповалова. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – 180 с.

Гончаренко М.С.

доктор біологічних наук, професор
професор кафедри здоров'я людини,
реабілітології і спеціальної психології
Харківського національного педагогічного
університету імені Г.С. Сковороди

ОСВІТА НОВОГО СТОЛІТТЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Говорячи про освіту, треба пам'ятати один важливий момент: освітній процес, належним чином організований, контрольований і систематично запланований, має сильний вплив. Ця явна сила може працювати двояко: те, що ґрунтується на вірному базисі і веде до еволюційного розвитку, як кожної особистості, так і всієї нації в цілому, може діяти так само ефективно, як і те, що ґрунтується на невірному базисі і може призвести до регресу, старіння та занепаду.

Осмищення пройденого шляху, правильна інтерпретація життя минулого, сьогодення та майбутнього людства, підготовка людства до планетарного розуміння, співробітництва та пізнавальної активності має лягти в основу утворення Нового століття. Освіта має дозволити людині виходити на арену життя з певним багажем знань про те, що було відкрито у минулому і є його

інтелектуальною спадщиною. Але освіта – це щось більше, ніж тренування пам'яті, інформування учнів про минуле та його досягнення, дослідження предмета та формування відповідних висновків, спроби виховати доброго громадянина, розумного батька, а не тягар для держави.

Освіта повинна задовольняти потреби людського духу, допомогти людям виробляти відповідну особисту філософію та почуття цінності, виховувати смак до літератури та мистецтва, вирощувати здатність аналізувати проблеми та приходити до розумних висновків. Одним із завдань навчання має стати розвиток потреби в синтетичному мисленні, опрацювання обсягу мудрості, необхідної для людської еволюції та особистого розвитку.

У загальній філософії освіти Нового століття повинні поєднуватися три основні підходи:

- рівень духовного розвитку та психологічна теорія людської особистості, якій дають освіту;

- соціальна теорія суспільства, яку ми намагаємося створити або зберегти як відповідне вмістище поширюваних ідеалів культури;

- світогляд - теорія про місце людини у всесвіті, що уможливить для особистості - незалежно від місця і часу - ввібрати в себе все істинне про людину і всесвіт, що потрібно витягти з усіх регіональних культур усіх часів.

У Новому столітті людина повинна досягти цілісності і зробити цілісною навколишній світ, відновити єдність об'єктивного і суб'єктивного, досягти високого розуміння культури (культу світла) - виростити потребу мислити універсальними категоріями, відновити духовну єдність людства.

Дві ідеї слід доносити до дітей: це цінність індивідуальності та наявність єдиного людства. Ці два принципи забезпечать високу культуру індивіда, потім визнання індивіда складовою людства в цілому і своєї відповідальності перед людством. Прийдешню освіту можна визначити як Науку Правильних Людських Відносин та Соціальної Організації.

Трьома основними аспектами утворення Нового віку стануть цивілізація, культура, універсальність.

Зміна парадигми освіти в умовах реформування національної системи освіти

Освіта минулого XX століття не виконала своєї головної функції – формування нового планетарного світогляду. Основним завданням сучасної школи, яка переживає тривалу кризу, є цілісний розвиток дитини.

Криза освіти полягає у руйнуванні органічного зв'язку між людиною та культурою, з одного боку, та освітою та культурою, з іншого. Пошуки шляхів виходу з кризи здійснюються протягом кількох десятиріч років та реалізуються в оновленні освітніх структур, у створенні нових навчальних програм та виникненні якісно нових навчальних предметів. Сьогодні необхідно кожному вчителю формувати в учнів новий світогляд, нові знання.

Великий педагог-гуманіст В.А. Сухомлинський стверджував, що навчально-виховний процес має джерела: науку, професіоналізм, креативність

та культуру. Звідси й народжуються педагогічні інновації - від людини освіченої до людини культурної.

Метою такої освіти є не накопичення знань та умінь, а безперервне збагачення досвідом творчості та формування механізмів самоорганізації та самореалізації індивідуальності кожної дитини.

Девізом цього інноваційного підходу є формування яскравої індивідуальності у групових формах креативності.

Очевидною стає необхідність зміни парадигми освіти від традиційної до інноваційної.

На основі педагогічного фундаменту, що формується, створено модель програми духовно-соціальної адаптації: «Система безперервної освіти ». Ця програма, яка враховує акмеологічні етапи формування системи творчого прояву людини, розкриває основи Універсальності Світобудування, навчає колективній співтворчості та груповій свідомості, включає систему суспільного міжколективного самоврядування.

Програми дозволяють поетапно і одночасно формувати в людині здоровий спосіб життя, гармонію з оточуючими, ціннісні орієнтації, включеність у творчість служіння загальному благу сім'ї – народу – суспільству – людству – планеті. Через такий підхід реалізується постулат: "Щастя, духовна творчість кожного - умова добробуту всіх членів суспільства".

У перехідну епоху, яку переживає світ нашого часу, виникає необхідність створення нової парадигми розвитку людства. Народження нових способів вирішення глобальних проблем здійснюється через оновлення всіх сфер життєдіяльності громадського організму, у тому числі через оновлення освіти.

Освіта покликана задовольняти потреби людського духу. Вона має допомагати людям виробляти почуття справжніх цінностей, виховувати любов до прекрасного, розвивати здатність аналізувати проблеми та приходити до розумних висновків, формувати новий планетний світогляд.

Мета освіти, що узгоджується з цілями людства та планети, полягає у створенні умов для прояву потенційних здібностей людей, що прямують шляхом еволюції та несучих імпульс групової творчості та планетного єднання.

Існуюча сьогодні освіта не дає уявлення про реальну картину світу, про універсальні процеси Світобудови, про роль людини в планетному співтоваристві, про мету життя людини. Спотворений світогляд порушує життєві орієнтири, які мають відображати мету еволюційного розвитку людини. Такими орієнтирами є:

- усвідомлення приналежності до великих систем життя - людству, планеті, до народу країни, колективу, до сім'ї;
- усвідомлення єдиних Законів розвитку життя;
- колективна творчість, взаємини співробітництва;
- відповідальність за себе, за свій колектив, за свій народ, людство, за всю Планету.

Завдання процесу виховання – через застосування знань розвивати моральне ставлення до життя. До структури системи освіти має входити оновлений зміст, що дає людині основи еволюційного світогляду:

1. Космічно-орієнтовані базові знання.
2. Соціально-орієнтовані професійні знання.
3. Глобально-орієнтовані управлінські знання.

Космічна етика розуміється як філософія системних відносин, що узгоджуються із Законами розвитку Світобудови.

Знання повинні освоюватися протягом усього циклу життя щодо одночасного з дотриманням принципу фрактальності. Це означає, що в процесі послідовного освоєння знань та умінь одночасно досягаються всі три блоки знань, але в різному кількісному співвідношенні та з різним ступенем поглиблення.

У системі освіти має бути закладено цикл навчання майбутніх сімейних пар принципам перинатальної культури – свідомого батьківства.

Принципи цілісної інтегральної освіти відбивають прояв Загальних Законів розвитку.

Відображення Закону свободи вибору:

- принцип спрямованості через усвідомлення необхідності, доцільності – відбиває формування сталого інтересу до пізнавальної та перетворювальної діяльності. Кожен, хто навчається, вибирає ту форму навчання і той ступінь освіти, до якого він готовий спрямувати: «Людина може нічого не знати, погано знати те, що знає і добре знати, але не те, що потрібно» (Ш. Дюкло);

- принцип моральності та культури освіти - це позбавлення забобонів і догм, від консерватизму та шаблонності поведінки, усвідомлення ієрархічності, відповідальності, уміння прощати, усвідомлення групової взаємодії, служіння суспільству на загальне благо;

- принцип ментального розрізнення. Сучасне людство переходить з інволюційного (особистісного) шляху розвитку на еволюційну (групову свідомість). Людина одночасно бере участь і в інволюційній та в еволюційній фазі циклу розвитку. Критерієм, що визначає інволюційну та еволюційну спрямованість творчості, є якість досягнутого результату, що визначається рівнем свідомості та здатністю застосування Загального Закону розвитку – від поділу, аналізу до об'єднання, синтезу.

Таким чином, інтегральна освіта та просвітництво, що визначають мету на оптимізацію потреб людини, стануть основою перетворення людини на всіх рівнях життя та засобом подолання консерватизму мислення, спотворень у способі життя.

Інтегральна освіта та просвітництво визначає мету на оптимізацію потреб людини на всіх рівнях життя та засобом подолання консерватизму мислення, спотворень у способі життя.

«Мільярди років створювався напрочуд тонкий і складний баланс біосфери Землі. І ось з'являється, здавалося б, найдосконаліший продукт еволюції біосфери – людина, яка називає себе розумною, і почала варварськи

руйнувати те, що призвело до її появи і без чого неможливе її подальший розвиток та вдосконалення» (І.С. Шкловський).

Ми хочемо миттєвих благ, витягуючи з природи її багатства, не помічаючи згубних наслідків геологічного енерговиробництва.

Наведу лише кілька фактів. Темп виробництва енергії людством з допомогою експлуатації земних ресурсів постійно зростає – тенденція досить стійка і очікується, що вже за 200 років виробництво енергії зросте вдесятеро. А це означає, що ми посилюємо парниковий ефект Землі, збільшуючи концентрацію вуглекислого газу атмосфери. Тільки революція в енергетиці, пов'язана з масовим виробництвом ядерної енергії, може дещо змінити ситуацію, хоч і тут існує своя небезпека.

Інший факт пов'язаний із порушенням кисневого балансу в атмосфері. Його запаси у земній атмосфері величезні – близько 1015 тонн. Але своєю діяльністю ми постійно викачуємо кисень з атмосфери. З одного боку, це пов'язано зі спалюванням органічного палива, а з іншого – зі знищенням зеленого покриву – постачальника кисню в атмосферу. І тут тенденція дуже небезпечна. Підрахунки показують, що за останні кілька десятиліть рівноважна кількість кисню в земній атмосфері зменшилася на 15-20%. Цей процес може призвести до голодування майбутніх поколінь.

Декілька слів про озон у земній атмосфері. Кожен школяр знає, що молекули озону, активно поглинаючи випромінювання Сонця у ближній ультрафіолетовій області спектра, рятують усе живе Землі від загибелі. Але людство сприяє, не бажаючи цього, зменшення концентрації озону в атмосфері. Найбільш активними руйнівниками озонного шару є молекули фреону – речовини, що заповнює всі холодильники. Підраховано, що щороку до атмосфери надходить близько 10 мільйонів тонн фреону. Це означає, що якщо найближчими роками таке непробачне діяння людства не припинити, то вже за кілька десятиліть товщина озонного шару в атмосфері відчутно зменшиться.

Виникає ціла низка проблем, пов'язаних із згубним впливом людини на баланс біосфери, що склався мільярдами років на Землі. Але головне питання «Що робити?». Така філософія людини та цивілізації загалом, що вони не можуть зменшити темп розвитку технологій, і ми завжди радіємо будь-яким досягненням науки та виробництва, які сприяють нашому миттєвому забезпеченню життєво необхідними ресурсами. Але ми повинні усвідомити наявність дедалі більшої небезпеки для життя людини, викликані діяльністю самої ж людини. Досить парадоксальна ситуація. Ми говоримо про загрозу людству з боку зовнішніх космічних факторів – зустрічі з великими астероїдами чи кометами, з можливими катаклізмами на Сонці. Вже зараз організовано міжнародний патруль за рухом великих астероїдів на околицях Сонця та розроблено проекти запобігання їх зіткненню із Землею, але ймовірність таких зіткнень дуже мала, а Сонце – зірка спокійна. Тоді виходить, що найбільшою загрозою земній цивілізації є діяльність самої цивілізації.

Ми живемо на початку найглибшої революції людства. Нове століття почалося в епоху трьох найглибших революцій: у молекулярній біології,

квантовій фізиці та в галузі засобів миттєвих комунікацій. Вони змінюють як промисловість, економіку, порядок управління державою, а й увесь світ загалом, і мають змінити саму природу освіти та навчання, метою яких має стати підготовка до майбутнього. А це вимагатиме нових методів освіти та навчання.

Світ наших дітей не схожий на світ попередніх поколінь, і їхнє майбутнє багато в чому залежить від їхньої здатності сприймати і розуміти нові тенденції, робити правильний вибір, вміти адаптуватися до умов, що постійно змінюються, протягом усього життя.

Освіта – головний ресурс прогресу людини та людства. Коли навколишній світ змінюється так швидко і невблаганно, слід насамперед переглянути концепцію освіти.

Практично у всіх країнах світу обговорюється питання, чому саме треба вчити дітей у школі. Щодня лише з природничих наук з'являється близько 10 тисяч нових публікацій. Світ змінюється у 4 рази швидше, ніж наші школи, способи та методи навчання та самі програми навчання. Освіта в новому столітті має стати інноваційною, чуйно реагувати на всі зміни галуззю, що постійно розвивається.

Школа є лише основою, де можна починати досліджувати величезний світ людського досвіду та знань у рамках глобальної програми вивчення та застосування у повсякденному житті універсальних закономірностей розвитку.

Існує, як мінімум, 4 основні програми навчання:

1. Есенціалізм (основоположник Платон) - викладання основних знань з деяких важливих, але нечисленних предметів. Вона широко застосовувалася для елітарного навчання у Великій Британії та домінувала в Європі в середні віки.

2. Енциклопедизм (основоположник Ян Коменський, чеський єпископ і просвітитель Моравії, який створив перші підручники (1658 р.) – включення до системи освіти всіх галузей людських знань та використання при навчанні ілюстрованих підручників з кожного предмета. Аналогічні принципи використовуються досі в системі навчання більшості країн Європи.

3. Сенсорне навчання у ранньому віці (основоположник Аристотель, який висунув теорію у тому, що знання приходять до нас через почуття). Різні варіанти цієї моделі запропонували Ітар, Сегун, Руссо, Песталоцці та Марія Монтессорі.

4. Прагматичне, зосереджене на дитині навчання (засновник Джон Дьюї). На нинішньому етапі розвитку воно розділилося на два основні напрямки: у центрі першого – кожна окрема дитина, її індивідуальні потреби. У центрі другого – перетворення суспільства.

Нині формується п'ятий напрямок, т.зв. глобальна навчальна програма – міжнародна програма, яку розробляє організація міжнародного бакалаврату (International Baccalaureate Organization, IB) на основі розумного об'єднання максимально ефективних методів навчання різним предметам та змісту курсів навчання, котрі мають допомогти всім учням перетворитися на громадян планети з широким кругозором, здатним навчатися всього життя.

Майбутня освіта має бути полікультурною та багатовимірною. Воно комбінує найкращі риси всіх попередніх теорій, але головне в ній те, що кожен випускник школи має вміти самостійно діяти, самостійно навчатися, самостійно керувати своїм майбутнім. Вивчення Універсології (універсальних законів та закономірностей розвитку), як стилю та способу життя на основі причинно-системного світогляду та системно-логічного мислення, стає наріжним каменем для грамотного, найбільш ефективного та творчого самовираження та самоорганізації як окремо взятої людини, так і колективу творчої та громадянської спільноти. Тобто, вивчення та використання себе самого, своїх здібностей, свідоме та відповідальне ставлення до всього, що відбувається в особистому та суспільному житті, у житті держави та світової спільноти, планети стає як ніколи першорядними завданнями.

Вперше в історії створюються умови для формування по-справжньому освіченого суспільства за умови формування нового світосприйняття та нового всеосяжного світогляду, який би охоплював релігії, науку, філософію, культуру всього людства. Таким чином, нова всепланетна культура спиратиметься на єдину концепцію Всесвіту, загальну історію людства, спільні моральні цінності та цілі.

Школі відводиться провідна роль формуванні такого світогляду.

Револьюційні наукові відкриття, як у минулому, так і сьогодення, до невпізнанності змінюють світ. Біомолекулярна, комп'ютерна та квантова революції вже формують образ ХХІ століття. Очікується поява нового глобального суспільства та людству належить спільними зусиллями визначити його основні параметри та функції, виходячи з універсальних закономірностей. За словами Вітлі, відповідно до квантового світогляду «ніде на квантовому рівні не існує незалежних об'єктів, все взаємопов'язане». Сучасна фізика встановила основне – єдність Всесвіту. У природі немає ізольованих найпростіших цеглинок. Є складна, багаторівнева мережа взаємовідносин та взаємодій між різними частинами єдиного цілого. Виходячи з універсальних закономірностей, громадські інститути нічим не повинні відрізнятися від самоорганізованих, органічних систем, що ростуть.

Створення єдиної, але різноманітної за своєю формою, системи навчання, заснованої на універсальних законах та гармонії, властивій Всесвіту, шляхом об'єднання зусиль, подолання національних бар'єрів за збереження національної самобутності та неповторності є нагальним завданням вже сьогодні. Для цього вже зараз необхідно формування та виховання здатності до:

- єднання, як колективної мудрості;
- співчуття та заохочення кожної окремої людини розвивати свої унікальні таланти та робити свій внесок у спільну справу (прийняття, толерантність);
- відповідальності за свій постійний розвиток та вдосконалення;
- дисципліни у подоланні недосконалості;
- спрямованості до постійного розвитку та вдосконалення;
- сталості у досягненні мети;
- жертвності для отримання нових можливостей.